

№ 128 (6147). 1965 ч. июнь 2, среда | Өртээ 2 көп.

ДООЗУКЧУЛАР

АКЫ-ДУҢМА УЖУРАЖЫЫШКЫННАР

демоксиярде демократтыг болгаш тайыгнаа мынакыалыг буту куштерин чыгыс эениин баш ээлейлигин ужу-узузынын талазы-биле или партияларын үз-өл буларарын шут бир дөм-бей болуп турурыл олор бадмыт-каан дээрин дыкынадыг чутула-лап турар.

Марксизм-ленинизмге үндес-леш, 1957 болгаш 1960 чыл-дары коммунистерин Москва чөвүлд хуралдарынын докумен-тилеринин угаан-болызына тазы-рыштыр делегетин коммунисттер болгаш ажалтын шимчээс-киннин чыгыс эени хандырарынын өргөдөк чутузаанын дугайын айтырыын талазы-биле или партияларын бутун чөпшөөр-жип турурын болгаш саяал-оңал-дар солчутуну бултайткан.

СЭКП-нин XI, XII съезды-геге ажалдан кыланыган поли-тиктиг шугумун болгаш ФКП-нин XVII съездыгеге ажалдан кыланыган политктик шугумун тынымын дыкыалыг оңзалап демгелдөө.

Бистинг улуг Төрээн чуртувуста

Мягочянын лагтарында ол үнелиг чиг-эгийн байдактары эгэртинмэс
й чыдар. «Солнечный» дээр чаа түдүп тувар комбинаттын руа арыг-
ар фабрикалычте рудалар кирип эгелдэн. Руданы ажык арга-биле ки-
шп тувар. Пирамнда дээр кайгамчык улуг турсакнал сагышка кирер
жок улуг тейде «Капитализация» дээр шольниин ажылагалта кинирер

БИСТИН РЕСПУБЛИКАНЫН ЧЕР-ЧЕРЛЕРИНДЕН

ЧАЙЛАГ

ЧАЙЛАГЛАШКЫН

Јөн азгыт колхоздун баш-
таар чери мал ажылынан тусар-
арчентилери-биле сумелешкен
мийнстын баш маздарын кой-
аалыа-биле аки өстүт серин та-
галарые чагылгаздыр, бо хүн-
нерде аргелер берген. Ичсе салы-
рында баш мазды чагылгазла-
кыны организмизт чорут турар.

Хечтик кижир Шон-Шум. Ш-
ле; Теректин дөң нердереге Ичсе
салырынын семхирит 725 бал-
бы баш мазын- туурген. Калкы-
хоолун маздын Олар Чалчу-
Монгуш Кок-Хуна олар 115 бал-
хуван шарыларын аткамак зель-
аки семхирит дөң, мазын кой-
л чартында-ла Шеленин аки
өстүт черлеринде чедир берген.
Олар Алар-оол, Ховалыт Сунуш
олар 120 бал кы хуналарын
Теректиге каларын турар. Са-
Дабо, Саг Атак-оол сугалар 106
ажыт молдурларын Шон-Шум.

(C3TA)

ЫН ЧЕР-ЧЕРЛЕРИНДЕН

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

Д ү к | Улуг тудугдан

Зорган чылын Ленин
аттыг колхоз бир хойта
онааштыр ортуура-биле
1,6 кг дүк алган, а бо чы-
лын бир хойтын 2,2 кг
дүк кыргын адыр ху-
лаалаттыг

...Кыргыздын пунктуал-
рында жазуучулары, пла-
кеттары асылдаш. Пар-
тия-курсу / контролюнун
постулуна чыккан

Кыргызтыгын хойлар-
ны колдан айым-биле туу-
рунун графикан тургус-
кан. Чуулда «аиналам
Кум-Суунда» аягылаада

ПАШКЫН

Ийне салбырыңыз мыймыгыт
бода малды семирттири-биле бай-
лагалайып сайгарары ам барык-та
дооступ турар. Ушкү болган дөргү-
кү сүт барган фермалары гүваас
Өндөргөйжө көзүп үнөт.

Баян-Тала сайбырында байдал
оюн өскө. Чинк алак малларны
Хөндөргейнин, Алар-Төштүн эки
өштүг чайдагыларынче майда-ла
уулулар келерин күтү жасаптыр

Ан-Доурантын даг-дугу арыг
лаар фабриказының тууду эг
лээнинден бээр бө жими тудугнуу
улуг ооуун зоткен. Улегерли

жыт-сүт қарақандықтарымыз қа-
лпымызды 220 иектерін қан-
ғыс теріе тырып алған тұрар
қорук түгіл сүт саалдығын күтуде
аырығыа дейіріп тұрар әуе, ха-
ры аз фермаларда үлүг, биче бо-
да малларын атуу қораларығыа

с. мекеншатын бригадалык амьлалдагшан болгаш олар амгы уедл чуртталга бажынкларын туудунда амьлдап турарлар.

ЧУРУНТА: дашчы Кертин-Оолжам.

О. АРАНЧАА.

Фото Г. Федосеевский.

Межегейжилерде

деп турар шөлге бардыкыс. Мында 100 гектар ажыг черге ногаатарыыр. Ооң иштинде 36 гектар черге огурец, 25 гектарга капуста

МЕЛИТОПОЛЬ. Мелитопольдун мотор заводуны чымыл энтээр негизден микролитражыг «Запорожец» автомобильге хереглээр чүскүмү, шимчедикичини бүдүрүп үнлүргөп.

От завода выным агрегатырыны бутуерны ууктел чокка аэуп тур ботулам оом шынары база белип, ботуеми чингеп турар. Амгы үеде мотуршун ажылаарының магалдыгы куусааны чыл бурунгаар турганымда барык ийи катан узун боду берген, а бот-уеми—25 рубльге чингеп.

(C3TA).

Хүн айтырында
тайбың атом

ДУВНО. (Москва область). Делегация эртем организациязы—адролуг шенелдериниң каттышкан институтунун эртем чөвүделерин XVIII сессиязы ында аяктыттыган. Оон азынлыга кижирин-биле социалистичурттарда кескү физиктер, академиктер, профессорлар, шинчилел институттарының удурткучлары келген.

ерде

25 тектарга нормовъ эвди, оон-даа экек ногааралар олтуртур. Эрткен чымын бол шалдан калустайн тектардан 230 центнерин, огураатн — 150-ин алаптар.

— А бо чымын оон-даа хайуу ап болтур, расалда экек эсен. Чугул сут чегини болза—деп, агроном чугалазны.—Шалду сутгаралары сут недишпейн турар. Эбеге субот ногаажылгара хандырын бээр дугалымда советоз директору республиканын сут айма-агый чери биле, чазына дуугурушкан, мычмага олардын кылган чугулз огурубайн турар. Удасп чымын расаларын экек олтуртургара, хай сут негеттешсе болбай.

Эрткен күзү 30 тонна ирилдин шөлтө төккөн, ош ыңай минералдык чөмүчүлүгүндөн база хошуй чашкан. Ам шөлдө белегет ажилчи орунду турар «ВТУ-12» деп сүт чаштыр машина-белегосу тартыр шөлдү сүтүштур турар. Ол машинанын чыныгы келди. Ушунан күш чалгыны эгер дескиндил турар хошудалдан атылган үнгөн сүт 40—50 метр арактан бээр чаштылып турар. Машинаны «ДТ-54» тракторго чогулдузган, ыңай-бөөдө хөвүнү эргит сүтүштур болуу. Ол кайгачыкы терекселди башкырып турар джиг Мария Петровна Михайлова.

— Мычаар-ла чоруп турар
ийа, бизте ажилымыз—дээр,
Екатерина Константиновна, ту-
турдуңа кире берген дүңсө өм-
үсчүмүздү. — Тыгана көмүс
өстүрүп, ошол хей адырларын үй-
дүрлөй бодурумдас эки. Кыска
чай дургузунда хей адырларга
оң чимиз улагатты үмөй, эч
быйшайн бвар. Адырларын орда-
ла өз кезип турар.

Екатерина Константиновнанын
13 чей иштине Тыгана мога ө-
стүрүп ажалдан келгенин сөзүндө
барып билинч.

Ажыл шагы төнгөн. Чаңып бар
чораан ногаажыларнын ырызы
биске дыңналып кээп турду.

С. МОНГУШ.

М. СУГЕ-МААДЫР.
ЧУРУКТА: С. Чимит-оол биле
М. Сүрүң (оң талада).
Фото авторнүү.

Халас агыш чыдар

Суттарылга элбек
бээр. Улут-Хем районда
Хая» совхозтун № 3 салы
детишкери Эжик болгаш
Сутта тарылга чордгарын
чеми белеткээринге таары
суттатын черлер эй. Бо
ден 1000 ажыг гектар че
гарып, тараа културал
болгаш ситенден элбек
ап болур.

Индут турбуке совко
рекизла, уз салбарны
чиз эш Ревнюк, Эжм
бригадын бригадыр э
оол олар сугутарылаж
салбай турары элент
Тарыла болаш ситен
сугутар эжнову турус
да амылга чедир су
чоруттушмаан. Демир-
Эжмни суу ам болуну
халас ачы чыдары эр
бригадырге харамнан
чүве бе?

Эжмде болаш Деми
халас ачы чыдары эр

Б. БАЙРАМОВ

[illegible]

Коммунизм болса кижиле
чүс чылдарга чейил ала
мисежи келгени нийти бе
дары: бүгү гүлустарын
Куш-ажылы, Хосталарын
гезин, Акы-дуума өзүзүн
секинчи байлыкта тут
СЭНН-нин Программанын
тигени. Мычтангам коммуни
зманыктын чүгө
негелдерин» хандыр кы
лур уениң дегем аргалы
идеалдарын кымы прак
тур өзү-буле көөр болса
шын эвес болур йик. Ком
гайында марксизм, әрте
низм-биде нийтидегир чү
ныгды азындык болаларын
чи-леннини литературалы
жуаленини азын-бур
сойлап алазерткен.

Лениннин өөрденин, Ком
мунизм эдеришпал. Комму
низм совет кижилерини ми
чаагай байлыдын белдери
да—оларын куула орунда
нузгилер, чуртталга байла
ныжар, эң белик хандыр
тур, материалдык болгаш у
негелдерин хандыр
үргүчүзү сагын салыры
айга-жолуктузганын

Эп-сеткил каттыштырылганын конференциясын

Майның 30-де Москвадан Ханойга ВПС-тиң секретары К. А. Гусейнов баштаган делегация чорукта. Ханойга Вьетнамдын аймактык чоннары-биле болган улусу-биле эп-сеткил каттыштырылганын талаш-биле улустар арасында профивил комитетинин ийги конференциянын ажылына олар кириш.

Талаш болза Вьетнамдын аймактык чоннары совет профивил-деринин дуалашчылыгы — ам аймак болган дестерин Ханойга чедирерлер.

СЭТА-нын корреспондентин-биле беседага К. А. Гусейновтун чууга-лааны болза: Индия-Кыдатта америк агрессияга улур дуураанышкыны меделээр болган вьетнам черден бугу шериглерин доп-доруаг ундурп алган баар дугайында шиптирлерин негелдени кылды деп миллион-миллион совет кижилерин чагыт Ханойга чедирер бис.

Вьетнам улустун чоптүг демисилин доткинишкан, АКШ-тын Вьетнамга агрессия улугдиглеринге улур кады меделеди кылгылынар деп, Фран-цияны, Италияны, Японияны, ГДР-ни, Чехословакияны болган се-келерин-да профивил төптөрүн ВПС-ти кытырган дээрин К. А. Гусейнов меделээр.

(СЭТА).

БЭД ЧӨВҮЛЕНИНИҢ КОМИССИЯСЫНЫҢ ХУРАЛЫ

ПРАГА. (СЭТА). Бот-боттарына экономикти дуалажылга чөвүлени-ниң чик улустуу талаш-биле комиссиянын хуралы адаа болган. Бол-гарияны, Венгрияны, ГДР-ни, Польшаны, Совет Эвилелиниң болган Чехословакияны төлөөкчилери оон ажылына киришкен. Хайгааракчы-лар кылдыр КДР-ниң Кубанык төлөөкчилери база олуршкан.

Бот-боттарына экономикти дуалажылга чөвүлениниң XIX сес-сиянын болган бот-боттарына экономикти дуалажылга чөвүлениниң куускумунуң 16-гы хуралынын шиптирлерин кууседир талаш-биле хем-чеглерни комиссия чуугаалажып көргөн болган чуулдугу улусу алган. 1866—1970 чылдарда чик улустунуң кол-кол адырларын хөгжүдери-ниң планнарын дүүштүрүр-биле холбошкан айтырыгларын база чуугаала-жып көргөн. Бот-боттарына экономикти дуалажылга чөвүлениниң кир-жикчилери чурттарын арасында кады ажыдажылганы улам ыңай ха-мылазынча улаган чамлык хемчеглерни комиссия айткан.

ЧТК агентлигинин диннамын турарын өзүгээр алырга, ук хурал акы-дукмалышкы болган бот-боттарын билчир өзүгээр арткан.

КОМУНИСТИГ КҮШ-АЖЫЛ ЦЕГИ АПАРГАН

Фоторепортаж

Чуга шуугай-биле шай турган кылган, аяныч караш диван, комод, ном шкафы, кресло болган улус мага-бот көстүп калыр көрүнүктүг хеп шка-фын база өскө-дээ бажың эт-херекселерин рес-публиканың кайы-лаа бутуңарында хоорай, суурларында чонун бажың-балгазын хевир кийр каваткан турарын кайы-лаа көр. Ону чогум кым бурутун турарын деп салып алышкан айтырал, Улут-хем мана ажыда-агы чөвүлениниң Кызмат мо-бель цегиниң кижилеринин кылган ижи-дир деп дорту-биле харымлаар апар.

Бо цех кварта-дың планын оналгазын ажыр куусеткен. Апрельде 37 муң рубланың эт-хе-рексел баранын кылды турган, 41 муң рубл-анын кылды, ай планын 112 хууга куусеткен. Ын-чанган цехтер арзынын шикчилер кызмат тургуну хевир ында арттырган болган ол ам кы-зыл тукут доктаамал ээи алаган.

Цехтин ажыл-шчилеринин кылды турар про-дукциянын шыны, үрей кылды чорукту уу-ткааны база ажылдык бурутукчулук чорун бети-кеи болган социалистиг чарыкка тилекти бол-ган дээр Май байырларында бурутукчулук ком-мунист күш-ажылды шай атты анаа тыншкан.

Цехтин мастери Константин Георгиевич Филип-пов бир залда чүдүрениге белеткеп чыккан хеп шкафынча айткан:

— Бистин ам районнарже чорудар шкафтары-мыс шарыглы бо, чүгө машиналар манап турар — дээр холун сунду.

— А шарыг чок шкафтарын хоорайга салы-лаары-биле белеткеи бо — деп, партгрупторг Максим Федорович Пересторонин бир балык шкафтарже айтты кады.

— Константин Георгиевич, диван пружиналары кылдыган ири бе? — деп, бир ажылчын келди.

— Эндирек, эндирик, ап алынар — дидир.

Мастер кезек боанын турган:

— Мурнуада чылдарда чөвөңгө-ле турган бол-дур бис ийи. Бо эштин айтыр турары диван пружиналарын беиң соңгаарган сөөртүрүп ап турдуус, ам болуп турарга, ларын каттырышкан дивес силер бе. Ону ам боттарымыс кылды турган бис.

Т. АНДРЕЕВ.

А. СОДУНАМ.
Фотолар авторуу.

ОЧЕРК

ҮЖҮҮРЛЕРНИҢ БИРЭЭЗИ

ЧЕВЕЛЕНГЕ чагыс удаа өвөс чоран мен. Язы-бүрү үлө-лө — кыжын, чазын болган ку-зүн баргылаа мен. Барган сабында-ла ол бодунуң чаа шимелдиз-биле шиптирлерин: бирде алды-сарала, бирде ак-чайт харым, бирде чигир-ногана аларган чыдар. Бедик өвөс дагың ээниң хонун алган турар малчынын мергенни элти-ле кай-гаар мен. Ол чер-хойга кончуг таар-жыр, олары кезээде четчир, а кы-жын соок хаттарын туушакка да-лар кыжып турар. Эрте өрте мал-чыны бажымында үлүп калжыр, арыг ааар сергидир хан турар.

Содуй-ол мөөн танымчын чүвө. Оон-биле ийи чык мурунда турган-га уурашкан-бис. Ынчан ол «Кы-зыл тараачын» колхозтун партия ху-раалына келген. Кижик хамыкты муруй сөс алган, допчу, ыңчал-лаа хамыкшынын чуугаал, улуг ажыл-үлөгө өскөлерин артынга амыттыган, халезинге чоруг турар ылыг кижилерин чула шүтүм-чүлөп чүвө. Чевеленге чеде бээр-биле малчын ыңчаларда мени чааан. Оюн Теменич Содуй-олдун чыл бүрү-ле малын кыштагалдын турар, эерерип балы келген Эрбектин солгай таласында черни Чевелен-ден адал турар.

— Черле барып чор — деп, ың-чаларда биске чепи келген кызо-ларга Петр Васильевич Астафьев база-ла сүмөлөөн. — Содуй-ол бистин ан дээр Кадарчымыс киж, оон дугайында дыка хой солун чүдүлери-ни билеп ап болур сен.

Содуй-ол-биле ыңчалар өнүктүр-бис бис. Бот-бодундан чарыба-деп чуугаалжып шыккан, ыңдыг өн-үктүр өвөс болбайт аан. Ыңчалар оон-биле уурашкан сабында өөрүр мен: оон-биле чуугаалжыр чүвө-ле хей. Ажыл-биле чуугааларга, чууга-лажыр чүдүлүс чагыс — мен мал-чынын ажил-хөргөни дугайын салдым чок айтырган олуруп бөөр, а эмиң кыскамы-биле харылаар болган бодунуң ээлчөөдө, чуртта база делегейге чаа чүдүлери мен-ден хейли билеп аларын орадалжыр.

БИСТИН галгынны майын се-рини хуннеринин бирээниде ч ийи ору көскөн уншоп, оду-лашта ак өг чангына көп доктап турупканда, Содуй-ол биске үкүш-тур чепи келди. Ол бисти өңчө-чалам. Малчын ол өгү эртен чы-дын көлөз баштар чөвөндөн алган, Эрбектин дегемнерин ол өг акы-дунма Моолдан чепи келген. Ын-дыг өгү бодунга бир дугаарында бергенин, база эртен чыдын өт-төбүз Тыванын эргим аалчылары — Буртанын, Хаканын болган Моолдун төлөөлери анда хулаан алганын Содуй-ол чоргалар-биле чуугаал олурар.

Содуй-олдун кайды Борбак бистин-биле менделешкен, чамык ху-лүмүрүшкөн, ажин-чепи белет-көй берди — аалчыларын баштай шайлаткан, а оон соонда чууга-зырангай нийтилед — коммунист нийтилед болу бээр. Ынчанган ком-мунист биле делшпеле бурун дүжүк турар. Оон азымында чаартылга, переспективте планнашкын, баш улур көрүшкүн болза объективте хойбуларга дүүштүр меделерди өзү-биле тургустуну турар болган эртенге үндөүшкөн башкартынны турар нийтилед болур, социализмни утка бодунуң илерел болур.

СЭПК ТК-нын март Пленумунун шиптирлерин ам чуртта өөрөпп, оларын кууседир талаш-биле ажил калдыр турар. ТК-нын Пленум партиянын болган чуртук амыл-дарына политиктиг улуг болуш-кун болган. Оон шиптирлерин кезээ ажил-агыйын хөгжүлөзүнчө чүгө эржежик чуугаа байдалдарын хамы-ыр турар өвөс, харын партия бол-ган куруне ажылынга ленинчи стилди шиптирлерди катат тургуза-рынга чаа бажынын кылдып турар. ТК-нын Пленумунун ажылынын он-загай демектери болза, ажил-ишчи чорук, чилиг, ажит-кайт чок бот шүтүмчүлүк болган четистерини шү-гүмчүлөс, санал-оналдарын хост-тур солчур, чонун чогаалыкы ку-жунге, оон илкенжине, илпачи-вазынга, массаларын коллективте дүжүлгөзүмдө хамы бутурул болган.

Кезээ ажил-агыйын улам ыңай хөгжүдүр талаш-биле ТК-нын март Пленумунун төлөүлөзүн хемчеглери «чуртук б-тү экономиканын көдүр-үрүгө, ажылынын болган та-раачыларын эвилелин бажылаары-ныга, коммунизмин материал-тех-никтиг базанын тургузарына кай-

соотке кирер болгай. Ыңчалар-даа бис шайларын-даа манавай, мал-чынын ажил-хөргөн, хой оолдаш-кын канчаар эртенки сокуртурган, айтырып агелдизис. Содуй-ол арай-ла далашпас, орукка доруан улус баштай шайлап алын хөр хевирлиг болду. Ол арайында чуугаа кызмат ыңчаа диди:

— Төрүрү чүс хой бүртүндө 121 хураган алдым. Сөөлү хойлар бо-гун оолдаш, хураганнарын база ка-тап санадым шыккаш.

121 хураган! Ол чургай кандыг күженишкүн-биле чедиң алдынга-нын дээрин киж буртуу-ле бөлбөс. Чүгө мал ажылы-биле танымч хой-жу киж «уула» деп магадап болур-бис база-ла кайган, магадымыс. Ол болза хойжу, оон кызмат чор-урунга, күш-ажылга ынакшынынга магадышкын-дыр, оон шынап-ла улуг күш-ажыл дээр оон хундү-лөзүнүн дежээ-дир. Ынчуг чурга-лайларын чедиң дээр дээр ол че-же дунерин угуу чок эртербөөн дээр. Бодунуң хойжу өрүк канчаар эгел-диз дээринга дугайында Содуй-олдун кыска созу чуугаалын ың-чал база катан сактып келдим.

1957 ЧЫЛДЫН каа чык. Ол мурунда «ТАРН XII съездин» колхозка мал калдыр турган.

Колхозка ажилдап турганы-даа кий. Ынчалар-даа артеи «Ынчал тараачын» колхоз-биле каттыга бергенде, хойуну баш саны ийи катал көүд-дөр орта, Содуй-олду база Эрбекке окшогон. Шаттарга болган дем-нер шынааларына хой калдар кижилер херек апарган. Аныак коммунист Оюн Содуй-олду партбюрога келди-рип аектелген, мында деп саналдым.

— Колан хойну сөөз хулаадыр болуп тур бис. Ам ол херек кончуг чуугаа болуп турар. Тогу хойлардан хулаан алган, таңап кар.

Оюн хой калдарчымы болу бээр мен деп бодайын чорам. Ынчалар-даа чөпшөөрөшкөн, бир тээ партбюро да-зын турар болганда, ажилдар кижилер чедишпейн турар-дыр дээрин ол билген.

Тогу хойларын хулаан алган, чаа ажилыга чачгыш турла-ла, кыс-кылдырпейн эрте берген. Башкы соок дүжүп келгенде, ыңчан хой ка-закан сөптөр деп сактып келген. Казакан өлөң буу-таа коптарып, апташп, кырын шай-була дуглааш, ыңчалар-ла кыштагал олурупкан. Баштайгы кыш анда дыка-ла берге болган. Хураганнарын тос-тостун чы-кылма согууда, декабрьда хулаан ап эгелдиз. Бүтүн хун дүжүлгөзү-дө билин хой казакандан үймөй бар-гылаар, карак шимес. Чаа төртү-түрүн хураган допун калырыне дээр көргүн турган. Казакан ойбак-дымык, хат-сырын өттүр халып тур-ар.

Төрүтүнгөн хураганны тонга ораалган, кара маң-биле өңгө экар. А өңгө кадайы ону манап, аектелген хураганын чымылжып, кургакташ, суугу чанында казанакка суп турар.

Канчаар-даа кызып-кылайып турар, кышты багай эртерген — дыка хой хураган өлгөн, төрүрү чүс хой бүртү-ндөн чазын үжөн хураган чедир алдымынча барган.

Оюнун сеткилгине дыка аар тур-ган. Хой калдарчымы сөксөш, ыңек каларга чүд деп-лаа болуп келир. Ынчалар-даа ол боданын ара сөксөп каан, чүгө дээр партбюрога сөөң берипкен болгай. Оон улам-на улуг күженишкүн-биле ажилдан эгелдиз.

Чайлагал үнеринин бетинде Эр-бек хойжуларын ийи хураам болган. Бодун мактап турарын ды-наш, Содуй-ол бодунуң кулаанга бузурейин олурган. «Чү дээр ың-чал турары ол?» — деп, ол болаган.

Чайлагал хураган өлгөн болгай. — Эмгежик хураган өлгөн болгай.

— Берге кышты Оюн өскөлдөрдө дээр эртерген. Оон ажылы моон соңгаар улам-на экижир дээрине партбюро бузуреп турар — деп, Со-дуй-ол дынап олурарга, мындыг болган.

Партбюро шынап-ла часпаан. Ийи-ги кышты Оюн бүтүн белеткедиг уткаан. Хойлары аажок сөмирөө, казакан-даа хойжу өн септеп ал-ган. Кижын мал чөмө бердеп тур-зак, Оюн чүс хойга онааштыр 83 хураганны өстүргөн.

Аныак калдарчы чылдан чылче шаа ыңчалар мергенжип келген. Дү-жүлгөдөй малчынар-биле сүмөлө-лөп, боттарынын ажылына оларын ажилдап турар чаа чүтүн билп алдышкан, ол бодунуң дүжүлгөзү-дө база-ла байдып турган. Хойжу бри-гадааларын тургузуккайда, ажилдар-ын дыка эки апарган. Э-не дү-жүлгөдөй хойжу Ховалыг Биче-оол-дун удуруганы бирги бригадала Со-дуй-олду кийрген.

— Сен дээр сагыш човаас мен, Оюн — деп, 1963 чылдын күзүндө Ховалыг анда чуугаалган. — Кызы-мак, харын ажилыңда-даа ынакшып берген-дир сен.

Хойжунуң олут чок, дүвүрөзүн-шп ажилыңга Оюн шынап-ла ынак апарган. Чамдыкта кезегей могап-ту-руп, көдүрүп турар күш чок апар-ган-даа кылдыр сагындырар. Ынчал-даа өскө ажилче кирер деп бода-вас апарган. Хой ажылынын дуга-йында лентерлерин номчуп, тускай эртемилерин сүмезин дынап турган, Оюн ажылга дыка хой чүд-дөрин билген алган. Ам харын өскө хойжулар, Ховалыг Биче-оол боду беиң оон-биле сүмөлөжип, Оюнун боданын кичээлгелди дынап турар апарган.

Колан хон бурун-биле тарып боозадырып Оюн бир дугаарында дилим-биле киришкен. Хей-хей хой-жулар ол чаа херекке бузурейин, кошкар-биле эдерштиргени ына-кшыныг деп санап турганар. Ын-чалар-даа Оюн номнардан номчаан чүдүлөгө, тускай эртемилерин сү-мелеринге бузурган. Бузурган болган часпаан-даа. 1964 чылдын ча-зынында оон коланындан ээон хойлар ийиствөн. Ынчан чүс хойга онааш-

тыр 111 хураган алган. Эрбекке ың-дыг чедишкенин кым-даа чедип ал-баан турган. Хойжулар Оюнун дугайын магадашкын-биле чуугаала-жып турган болган бугу-ле чүдүлө-дөр өон сүмезин дынап турар.

— Оон-даа хой хураган ап болу-рун-солуннарын номчудум — деп, Оюн биске чуугаалды. — Чүгө хойлар сөксөш, шыраак болур, тарып бора-дырын чөгүр өңчүе эки эртерге чүгүл. Эрткен чайын хойларын-ны сөмиртп дээр дыка-ла кыстым. Шынап-ла түнөйлө багай өвөс бол-ган. Хойлар удуугасы кылдыр сөми-рзөн.

Малчынын өөрүшкүзү оон арын-штыралында илдеп болду. Өөрүсөс эрга чок. Марттан апрельдин ортан-га чедир дуненин-не хойлар оолдап, ийи-үш хой ийиствен турла, хойжуа берге болган. Сакмашиктер тургу-зарында ол эртен чылын-на ойталаан. Ынчанган хураганнарын ка-лайы-биле ийилээ хулаан ап турган. А хойларыны колхозчу Хемер-оол ка-дарын чааан. Төрүтүнгөн бугу ху-раганнар бүтүн мени, чагызы-даа өлбөөс.

— Бо чылын мал чөмө элбек бол-ган — деп, бистин-биле кады малчы-нга чед берген, Эрбек чүстөгүтүн эргелекчиси Петр Николаевич Бри-ханов чуугаа киришти. — Сигенин, сиксет, суланы болган өскө-даа мал чөмөрин малчынарга четир кыл-дыр берген бис.

— Шын чүс черле шып — деп, Оюн оон балыткын. — Мал чөм кон-чуг чуугаа херек, хойлар сөмсө, шыракта, төртүтүнгөн талу беиң кады, шыраак болур. Ынчанган хураганнар мени болганы ол-тур.

— Өскө коланнарга чөм база-ла четир турган-дыр. Ынчалар-даа оларга мал өлүп чорук тургулаан.

Чүгө ыңдыгыл? — деп, мен айтырдым.

— Билбес мен — деп, малчын биче сеткилдиг харылады. — Күжениш-кын үндүргени эвээш бооп чалаас.

Оюн ың чок боданы берди. Оон чүнүн дугайын боданын олурарын эңдөдөм. Бодунуң кырган алдын Теменич дугайын ол менээ чагыс удаа өвөс чуугаал турган. Ол дээр дунелерде шалон удууру ховар, байлар малы малдап чоран, аас-ке-жи деп чүвени амылдарынын сөөл-гү хуннеринге чедир көрбөз кижидир. Ынчаларда өскө үе турган, күш-ажылды кижини чүд деп-лаа бода-вайн турган. Ызы кижилер мал кадар, а эки этти, алдар-атты бай-дар өлүп чоран.

...Дагыт чөргө эрте-ле кезээ апар. Көстөгөн хун шип башжы-кожагар артыңа ажит кирген, сөөл-гү алдыналчак херелдер дагар ба-жында артыккаан болган чөвө чүкче кайнаар-ла бир керже, далашкан чү-де лег, арлып бар чоран. Малчын Оюн Содуй-ол хойларын өлөкө ба-дуп кийрери-биле айттанган чоруп-кан.

Т. АНДРЕЕВ.

Совет эмблема-демдектин чогаадыкчызы

Надыр болгаш маска—Совет күрүмүнүн эмблема-демдээ. Ол болза бистиң Төрзүн чуртувустун сүлдө демдөнүн бир туудуш кезээ. Ажылчын аңгыныч болгаш тараачынарның бузулбас на-йралын нүргүзүп турар ол эмблеманы чогааткан киши ным чүвөл дээрзин сонугарга тур бис.

А. НОЖЕВНИКОВ, фрезерщик;
М. ФИЛИМОНОВ, расточник; В. ГУШИН,
слесарь.

Москва, «Былал
пролетарий» завод.

Совет эмблема-демдек «Балдыр болгаш маска» чогаадыкчызы ки-жи болза биче сетке-линин ховар улутери кижи. Оон чуртаны — делегейде бирги ажыл-чыны күрүмүнүн эмбле-ма-демдээ — бүгү деле-гейге бийлигин. Боду-нун амдыралынын хей кезин Москва чогуунда Пушкин хоорайга эр-тирген, чүрүкчү Евгений Иванович Камолдинин хей кизи билер бе ың-чү?

В. Серов, К. Корвин, Н. Басаткин, К. Юн оларның өөреникчи Евгений Иванович тер-гин пейзажист болгаш каастакчы чоран. Оон ынак теманы—орус бой-дус. Театрга ол «Иде-гедик алгаш», «Кара-сагыш болгаш ханы-ынакшыл» деп болгаш өске-дээ шилерин чү-руун кылган.

Москвага он чыл бу-рунгаар Камолдинин чуруктарынын делегейге С. Коненковтун мынды

уштели тыштып келген: «Камолдинин «Маа-жым кезээ» деп чүруун улуг сонугардым. Ол болза шүдүлдөдү, хөө-нү дамчыдып турар-дыр... Балдыр көчүт кайгамчык күөсүктөн чор!»

Ынчалар-даа чүрүкчү болза бистиң чуртувустун эмблема-демдээ болу берген чүруун делегейге делегейден. Ол дугайы «Уран чүдү» деп жур-нал сагындырган. Адаа болза 1918 чылда май 1-ини чыскаалын каас-таарда, чүрүкчү Е. Кам-олдин эмблема-демдек-ти — «Солустур каап каан кадырны болгаш масканы» бир-ле дугаар саналган деп дыпнат-кан.

Ол бижээн чүдүдү кө-рүш, Е. Камолдин бол-гаш хун демдегелинге

мынчаар бижээн: «Жүр-мынды болган чүвө. Серпухов шөлдү каас-таарының баштайгы чү-руун төлөвилеп турган, адаа тук киир чүраан мен. Ынчангаар Совет-теринин калдыг-бир эм-блема-демдээ бар чүвө бе дээрзин. Моссоветтен айтырарын Олейникке дааскан мен.

Ынды эмблема-демдек ам-даа чок, ыңчалар-даа ажылчынның бол-гаш тараачынарның каттыкшынын көрү-гүзүр деп күзүл турган, ыңчаларга ону канчаар кылдырарын дугайында кым-ла аамызында бол-гашан ийил. Мос-советтен чамдык эштер андаан болгаш дежү-түг масканы көрүскен болза кичи ийик джар-турган. Ынчалар-даа ол дээрже ийи-чангыс чү-

гаа турган. Балдыр-чү-ла болза, тараачынар-ның демдээ кылдыр ка-дыр чүруун кылдыр болай берген мен, чүгө дээрже мээк бодалым-би-ле болза, андаан эмбле-ма-демдекке черле таа-рышпас болган, а ажыл-чынын ажылын—де-жү чокка чангыс маска кылдыр чүруун дитти-п-кен кижи мен... Ынчаар-ла алган каш баштайгы чүруулуштарына кыл-дым, эмблема-демдекке аң-че тааржымы кыл-дыр олчу-солчу каап каан кадыр болгаш масканы Серпухов шө-лдө азыл каап турар ужурут тукка чүруун каан мен. Балдырны болгаш масканы ол бо-лап ап, чүруун турарым-ла, мээк ол эмблема-демдээ сөөлүндө барып бо хире непереп алдар-

жый бээрин кайын би-лир ийик мен». Эмблеманын тыштып келиринин ушунда, сөө-лүндө барып СССР-ниң улустун чүрүкчүзү болу берген Сергей Герасимов бар турган. Сөөлүндө оон бижэени болза: «Бастаашкынына то-дургай чүдүлөр-биле — угулдар ужурут-биле хаажылар ужурут тур-ган. Бис частерскаанын шалаанын асту чат-каш, хөмүр-биле чүвө-лөр чүруун азеээн бис. Мээк-биле кола турган Е. Камолдин боданын турар-дыр: «А бир өсөш мас-мынды эмблемадан ше-нел көрөсүз? Ол чүдү-лүг совет болу эвес деп бе? Ынча дөш, хөмүр-биле пекке чүрү-түлгөз: «Балдырны мынчаар чүруу-дүр—ол тараачынар болу, а

иштинге маска чүруу — ол ажылчын болу. Шынап-ла тааржыр чү-вө эвеспе моонар? Ын-чангаар Замосковец районун туктарына болгаш лозун постерине «Балдыр болгаш маска» эмблема-демдек тыштып келген.

Оон соонда узаванга Камолдининиң ол чүруу болза В. П. Ленинни бадылаан, күрүмнүн сүлдө демдөнүн кол чү-дү болу берген.

Евгений Иванович ди-риг турган болза, оон ханы ам 80 турар ийик. Ол 72 харлыг турган, мөчөөн.

Чокта чаа Пушкин хоорайга ол чүрүкчүнү чүрүктеринин делегей-ге алыткан.

М. ПОЛАНСКИЙ.
(«Правда» солундан алган).

Аас-кежиктиг...

Бүгү-делегейнин уруглар кам-галалынын хүнүгө тураскааткан октябртар байырлары Кызыл-дын Кудуруанын болгаш дыш-таалыгы Гастелло аттыг дары-гына май 30-де болган. Язы-бүрү өнүгүт шариктер киикит-кен, кызыл тукташтар туткан октябртарын чыскаалы, парк-тың оруктары долу, стадионун шөлүн бичин күш-кудурулар алапкен. Чечектер туткан бичин гимнастар стадионун шөлүн до-лур «Тайбын» деп сөстү бижий чыскаалыкан: оларга ТАЙБЫН херек!

— Бистин инак Тарай чү-рууга болгаш социалисттиг чү-рутар бичин салгалчылар кай-ка-лык, омак-сергек азып, эртем-биле өөренип алыш дөш бүгү-де чүдүлери кылып турар. Олар «Тайбын», «Омбо» деп сөстөрүн баажы-даа дынапас ужурут. Оларга тайбын, аас дээр херек — деп, ВЛКСМ Кызыл хоорай ком-тединин секретары Д. Баалай ок-

тябртарга чугаалаан. Шынап-ла 60 артен кайгамчык аас хун турган. Оон херелери карактары чыгарыктадып, аэ-ти чыгылып, аас ак-көк дээр сет-кил-сагышты улам өртүп турган. Кызылдын чүдө школа-интер-налда билин 700 ажыг уруг-лар өөренип турар. Оларын чүртүп турар интернадын бол-гаш класстарынын өрөөндери чы-рык, дөшкө, чыгып.

Гимнастарын соон дарый би-чин мөгелер шөлдү алапкен. Хү-решке Алена Монтус октябртар байырларынын начыны бол-ган. Чалай-терге маргалаанын Витя Баранов тилектени чедип алган.

Кежакынын ады шынаа чөмүр бичин уруглар халас кинодар кө-рүп, аартыкыштарга тайганып, хемелерге ажитирип ойноп хүн-ааэенер.

ЧУРУНТА: бичин мөгелер хү-реш үзүшкөн. Фото Г. СИРОТИНИИ.

МОСКВА. Польша драматургтарын чогаалдарынын фестивалы. ССР Эмиленин Күрүмнүн академиктер Биче театры шыларгай польша чогаалчы болгаш хей-ниитин ажылданчызы, «Улустар аразына тайбын-ны быгылгавар дөш» делегейин Ленинни шааналынын лауреады Леон Крчковскийн «Фатерландын мадыры» деп шижин нүргүскөн.

Шижин РСФСР-ниң уран чүдүлүн алдарып ажылданчызы В. И. Цыганков тургускан. Чүруучуу — РСФСР-ниң улустун артизи Н. П. Аки-мов.

СЭТА-ның фотохроникасы.

Тулчуушкуннар күштелип турар

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Мурнуу Вьет-намның хосталга армиязы болгаш партизан кезектери чашкын сөө-нүнүң азеэзир-биле боттарынын дайын чорудууларында дык мөчө-кейжиткен. Информас агентлели-нин дынамыд турары-биле адырга, Хосталга армиязы болгаш партизан кезектери чазак шериглеринин район штабтарына халдаашкыны 30 хире удаа кылган. Каш-каш көвүрү-гүлери буза төвөскөн, стратегтиг азеэн каш чазаклыг оруктарын үз-кирген.

Төн Вьетнама Куанг-Нгай хоорай-нын районунга кадыг-шөккү тузутушунунар калбарган. Эрткен субботада партизаннар Куанг-Нгай

„Болгарның“ чаагай алдары

СОФИЯ. (СЭТА). «Болгар-Т-30» деп тракторларын бугулар талаа-зында чаа заводка Карлово хоорайда туткан. Ону ажалдаа киргени-биле бо чылын республиканын трактор тузудуун ниити продукциязы өрткен чыдым-биле деңдөргө дий катап көвүдөр. Бо тракторларын чүгө чүртүтүп иштиги херектелиге ажал-лаар эвес, дарын база даштыкы чүртүткөдө ундур. Ам безин «Бол-

гар» деп маркалыг тракторлар деле-гейин. 25 чүртүткүчү чаагай ал-дарын чедип алган. Чоокку үеде 900 хире тракторлар-ны Кубага чорудар деп турар. Бо үеде ол заводта дык хей куба тех-никтер өөренип турар. Олар өөрени-гени дооскан соонда төрөөн чүртүткү чаа берген, болгар тракторларын ажаллаарына ажаллаарлар.

СУГ АДАА-БИЛЕ ЧОРУУР АТОМНУГ ХЕМЕ ЧОРУЙ БАРГАН

ТОКИО. (СЭТА). Суг адаа-биле чо-руу «снук» деп америк атомнуг хе-ме чоокта чаа Япониянын Сасабо портунда үнүп чоруткан. Ол хеме чоруп турда, «Моон сонгаар пажан-даа келбес!», «Бистин эриктириси-тен үнүп чор!» деп, анда чымчыл-гар алгырып турган. Чүс-чүс ки-жиер — Япониянын ажылчы чон-нагынын болгаш язы-бүрү хей-ни-ти организацияларынын төлөөлөк-чилери боттарынын килеңээшкенин иделери-биле портка чедип келген турган.

Сасабо портага ол атомнуг хеменин туруп келгенин беш хобууну иш-

Чөптүг согуз

ХАНОЙ. (СЭТА). 1963 чылдын 5-адыралынын иштинде Лаостун парти-заны чексиз: күштери 70 ажыг америк самолёттарын дүжү аткан. Ол самолёттар чүртүп хосталган ра-йондарына халдаашкыны кы-лып, араатанымы-биле бомболоп

Чөптүг согуз

турган. Бо дугайын ВНА агенттел «Патет-Лаоуну» радио-станция-нын дамчыдыгызы барымдаага, дынамыд турар. Дүжү аткан само-лёттарын «араанда халыкчы бом-балачылар болгаш стратегтиг бом-балачылар бар болган.

Делегейнин бүгү-ле булуңнарындан

СЭТА-ның даштыкы корреспондентилери дамчыдып тур

СОФИЯ

СЭП ТК-ның Прези-дентунун кезиктүү, СЭП ТК-ның секретары М. А. Сулов баштаар СЭП-ниң төлөөлери Варна хоорайда чөдө берген. Азы-дунма Ком-мунисттиг партиянын улутуру ажылдакчыларын мун-мун ажылчы чоннар уткуп, хоорай-ның кудумчуларынын чер болганына оларга байыр чедирип турган. Виноград болгаш сад ажылынын талазы-биле дуржулаганын комплек-синиң станциязына тө-дөөлөр чоран.

ВАРШАВА

Сейме болгаш үзүс Советтерге эрткен дыштарын хүндө болган сонугулары Польша Үзүс Республиканың ажылчы чоннары удуз байырлап кылдыр көрүп турар. Чүртүп чер бол-ганын келген баш-тайгы мөдөзлөр баарга алдырга, сонугулар боттарынын бадылааш-кынынын чонун шы-чы өөлөр, кыстары дөш бир өп-сепкилдиг берген. Социализм дөш, тайбынга ынакшылдыг иштин болгаш даштык-кы политика дөш, со-циалисттик дөш калып-лаш чангыс аш бол-гаш ырыг каттыкшы-кыны дөш, бодуну кы-зылдарынын айыл чок чоруп болгаш бузу-ла болуру дөш үзүсү Польшаның ажылчы чоннары боттарынын ба-дылаашкынынын бер-генер.

ПРАГА

Административниин болгаш абадылдын гит-лерин лагери — Тер-езин Совет Армиянын хосталында бөр 20 чыл болган оон чехо-славск ажылчы чоннар эрткен дыштарын хүндө демдегелген. Делегейин ийги дайынынын чыл-дарында ол лагери-ге а-штер 60 муң ажыг кижи—17 нацилар-ның төлөөлөкчилери хилинчектеп адурген.

БЕРЛИН

Сөөлүг дөрт негел-дери тургузуда Барын Германиядан 669 кижи Герман Демократтыг Рес-публикага кжүп кел-ген. Олардан 228 кижи мергежилдик ажылчы-нар болуп турар.

ХАНОЙ

ВЛР-ниң деңсиздер америк самолёттарын уругу-дү, болбап тур-ары-биле холбоштор Вьетнама халгаарал болгаш контроль талаа-зында делегей комис-сияныч Вьетнамын үзүс-

Ажылчы чоннарын бол-гаш аныктарын төлө-лөкчилери, Европаның азеэн хей чүртүткүчү антифашисттик демсе-ли болгаш удузла-нышынын шимчээшкы-ниниң кыркыкчилери, даштыкы 12 күрүмелер-нин элчин терлериниң төлөөлөкчилери Терезин-ге чөдө берген. Олар хи-линчектедип өлүрткен-нерин хөөлөргө чө-чектерин салып, фа-шизмден каражап ко-гараанынын тураскаа-лын сактып азулааннар. «Улустар аразына тай-бын болгаш найырал чө-кетелип турун!» «Хи-линчектөөшкын болгаш албад лагери моон ынай каап-даа болду-рас!» деп лозун-биле че-хославск ажылчы чо-нарнын болгаш дашты-кы аалчылары хей кижилет минтиги Те-резинге болган. Чехо-славиянын Коммунисттиг партиянын (ТК-нын) Президиумунун кезиктүү болгаш секретары Ирки Гендриг минтиги чөдө чугаалаан.

БУДАПЕШТ

Совет Эмиленин болгаш Венгриянын аразы-нга үр хуусаалыг са-дыг дуржулаанына ат салынышыны Будапеш-те болган. Нефть ай-ырады ажаллап кымы-рынын болгаш резина-нын улутурууге ажал-лаар комплексттик завод дерин СССР-дөн Вен-грия салып азыр.

БЕРЛИН

Сөөлүг дөрт негел-дери тургузуда Барын Германиядан 669 кижи Герман Демократтыг Рес-публикага кжүп кел-ген. Олардан 228 кижи мергежилдик ажылчы-нар болуп турар.

ХАНОЙ

ВЛР-ниң деңсиздер америк самолёттарын уругу-дү, болбап тур-ары-биле холбоштор Вьетнама халгаарал болгаш контроль талаа-зында делегей комис-сияныч Вьетнамын үзүс-

чу армиязынын дөдөй командылаанын ха-рылаа алаанынын чери бижики чоруткан. АКШ-тын агаарда ол дээр-бичи халдаашкынына иштинирлиг удузла-нышынын харылаа алаанынын чери ме-делеп, ВЛР-ге удуз агрес-сияны болгаш дайынын соксыдырын АКШ-тан негез.

ЛУСАНА

Колония чүрттарга болгаш улустарга хама-рышпас чорукту тыспыр дугайында декларация-ны ботландырар талаа-зы-биле КНО-нун тускай комитети (24-түг ком-теди) Зимбабвеин үзү-дүзүн (Мурнуу Родезия-нын африкааныр бөт-тарып ишчар аалар) бот баш минип шиптир-леттинериле болгаш ха-маарышпас чорукка эр-гепин бадыткан. КНО-нун Уставына, кижи-нин аргелеринин бүгү-нүн декларациязында база колония чүрттарга болгаш улустарга хама-рышпас чорукту тыспыр дугайында декларация-ны ботландыганын эр-гепер дөш Зимбабве улустун демселинин дү-рүм азуугар болуп тур-арын хулаап берген. Ол дугайын 24-түг комитети Лусакага болган үнүшкүлүг сессия-нын хуурамына удуз-адылган резолюция-да чугаалап турар.

НАИРОБИ

СССР-ниң Даштыкы керектер министрлиги бразилчыы Я. А. Малин Лусакадан Найборе-де болган. КНО-нун 24-түг комитетинин Лусакага болган үнүшкүлүг сессия-зында совет төлө-лөкчилери ол баштап чоран.

БАМАКО

Кожазы Сенегал-биле амыралдын бүгү тала-ларына калы ажалла-кылыны хөжүмдөргө бүгү-ле болдуну дү-чүлүлери Малинин улу-зу кылдыр деп, Малинин Баас хоорайын болгаш Сенегалдын Сен-Луи хоорайын азы-дунма хоорайлар кылдыр чар-лаанынын азулаалына чүвө чугаалап турган. Мали республиканың президентини — Мобидо Кейта меделгез. Бо дөдө ийи чүрттарын аразында чүгө калы ажаллажытканы быжык-лаарына бараан болу эвес, харын Малинин болгаш Сенегалдын кү-рүш улуручуларынын аразына улам ынайгы найыралчы ужура-жынышынарга болгаш харылаааларга орукту айтып боор апар дээр-зин Мобидо Кейта онза-лап демдегелген.

Экономика аргалар-нын каттык ажалла-арынын болгаш улам ынайгы деңсизлигенин сорулгаларына Сенегал хемини уунда чүрттар-ын (Малинин, Сенегал-дын, Гвинеянын болгаш Мавританиянын) төлө-лөкчилеринден куруме-лер аразынын комитетин тургузар дугайында дү-чүлүшкүлүн Малинин президентини-биле чеди-п алган. Сенегалдын президентин Сенгор бол-дуну чугаалагы меде-лгез.

НАИР

Сахара (Оманда) англи эжелекчи күштер-ниң турар черинге чө-төшкышкын болганын туңгелдине үш англи болдот өлген болгаш азеэн каш кижи балыг-ланган деп дынамыш-ынан, Оман ишманын КАР-да төлө чери аз чөтөшкышкын англи тергиделден Оманын хостар дөш деңсизкиг турар патриоттар кыл-гайын онзап демде-лгез.

Каир чөвүлел хуралы доозулган

КАИР. Араб чүрттарын чазактар баштынарынын чөвүлелин ийги сеесиялы болдунуң ажылын Каирга дооскан.

Чугаалажыкшынар беш хун ү-гүзүлгөдөн болгаш он чорудулажы-ка чөвүлел хуралын киржикчилери араб чүрттарын аразында харылаа-ларынын политика, экономика, шериг болгаш техниктиг айтырыларын чу-далаашып көргөн. Германиянын Фе-деративтиг Республикасы-биле дип-ломаттыг харылааларын болу чүрт-тарынын устен дугайында айтыр-лары база чугаалажып көргөн.

Хуралдын түңгелдине он кир-жикчилери кады кылган допу ме-делгедил хулааган. «Национал хосталга» деп палестин организация-га болгаш палестин хосталга армия-

зынга деткижени көрүжөргө араб чүрттарын чазактарынын беле-пин дугайын ол меделгедиле чугаалап турар.

Арабий чартык ортулукту мур-нуу чүгүдө англи колониялыг тер-гидөөшкөнгө удуз, боттарынын по-литиктиг хамаарышпас чоруп дөш деңсизкиг турар улустарга араб чүрттарын дулаамакы көрүгүр бо-лап турар дугайын төлөөлөр меде-лгез. «Бодунуң хосталгазы болгаш деңсизкиг дөш Пеменин демсе-лин деткир дугайын» төлөөлөкчи баштыкыны меделгез болгаш ол

Англия таарынмаан

ЛОНДОН. (СЭТА). НАТО-нун элчелиг штабтар өөренилгези киришпес дугайында Франциянын шиптир-биле холбоштор Англия хоумал турар. Ол дугайын Англия-нын Даштыкы керектер министр-лиг төлөөлөкчизи парлага ко-ференцияныга дыпнаткан. Ынча-мыже НАТО-нун элчелиг штаб-тар өөренилгези болу алар, деп Англиянын Даштыкы керектер ми-нистерствозунун төлөөлөкчизи меде-лгез.

араб чүртта бот-боттарын адузуп турар хан төгүшкүлүг дайынын соксыдырынын эрежок чугулаан демдегелген. Араб чүрттарын чазак-тар баштынарынын чөвүлел хура-мынын үшкү сеесиязын сентябрь 13-те Касабланкага эрттирерин шиптирлгез.

(СЭТА).

Бөгүн республикага булуттагылап каап турар, кыска чашкыннары хун болу. Хат айтаын-дан дынымыр, сонгу-барыны чүк у-лаанышынын. Агаарын темпера-туралы дагыт черлерге—15—20, а өске черлерге—22—27 градус изиг болу. Кызылда булуттагылап каап турар болгаш кошмак заттыг үш бо-лур. Агаарын температуралы—25—27 градус изиг.

Төтөглекчилерге удуз

Тес-Хем районун ачыдылар Саматаал сугга чыгып кел-геш, хуралдааннар. Бо чыгыш май 25-тен июль 15-ке чеди он-сыны алар лимитти алгаш, ону чогур өйдө адынаш, июль 20-ниң бетинде бирги сөрттүн мыызын дужаар чорутканы олар салган. Хуралга кол чугаалашкан чүдү болза, бойдузун хайырамы—а-мменин чүрум чок төтөглөкчилер-биле деңсиз болган. Тес-Хем ра-йонда белегелд контролында дүрүм чок ачыларарын детки бээр таарылта барын ачылар шыгыгын буруу шалкынар. Эрткен чы-лын үк контро анымыр биледи чок кижилерден 4 муң рубльдин адузунуң, кезин хүлөө алганы илерээ болгаш 8 муң рубльге рес-публиканың анымыр ажал-агыч черинге торгаткан. Чүрум уураар төтөглекчи ачыларга ынгыг дык-биле орук ажалдып турар чорук-ту болдурушун үк белегелд контролында ачылар негез.

Тыва АССР-ниң Дөдө Советинин Президиумунуң 1964 чылдын январь 30-дөг бодуу камгалалынын дугайында хоолдузун райо-нда мынчага дээр орта күөспейн турар чорук районун ачыларын дүвүредип турар. Анымыр биледи чок ачылар-биле шыгыгын де-ниселди чарлаан, күртүениң — бүгү улустун ниити өнүгүгө ужуз-дүрүм чок дээрлерин сойлаан илерелериниң иделкейиг киржир — ас сеткилдиг ачы бүртүгүн дөрт хүлөөгезин. Ачы-нын чөпсээрэн хуусаалында адынапас, балык, күштү кайы-хамаан чок боолар, арга-иш камгалалын тооп көрбөс чоруктар-биле дем-сежир деп кыйгыргыны ачылар бир үй-биле хүлөө алганнар.

Ч. ЧОРБАА.

В. Спасский мурнап турар

Хөл-шылдыраа талаа-зы-биле делегей кемпиону Тиград Петрополис-биле кем-пион ат дөш шылдыраалы кижи шипти азыралын маргалаашы ула-чылап турар. Делегейни шылдыраа зоналарына болгаш маргалаашы тилгизин 8 гроттесктер ийи кижи аразында-ла он катап салыр турган. Дугаар тутканын Совет Эмиле-нин дөрт гроттесктерини ботта-ры тааржыр апарган. Бо чылдын апрельде Рига хоорайга совет грот-тесктерлер Борис Спасский-биле Паум Керес ойнаан. Анаа Спасский тилгизин. Оон соонда Москвага Ефим Геллер биле Василий Смыслов ой-наан. Адаа Геллер тилгизин.

Ол ийи тилгекчилер: В. Спасский биле Е. Геллер ам Рига хоорайда ойнап турар. Олар база он салгыш ойнаар. Бир эвес түңгелди хайым бо-лур болза, кайы бирээниң ажыг удуз адырыга чеди уламыштар апар. Баштайгы ийи салгыш Спасский иделкейиг болгаш ханы бола-ды ойнааш, бирээни хайымнап, бирээни уткан.

Үшкү салгыш олар испан салгы-нын база ажаллааннар. Баштайгы ү-шүнде онза нарыдаашкын болбаан.

Редатор Н. К. КУДАНИ.